

Χαιρετισμός
Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, κ. Πέτρου Κληρίδη,
σε σεμινάριο που διοργανώθηκε από την Επίτροπο
Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού,
με θέμα
«Τα δικαιώματα και το συμφέρον του παιδιού
στο σύστημα δικαιοσύνης»

Λευκωσία, 22 Φεβρουαρίου 2011

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω το σημερινό σεμινάριο, το οποίο διοργανώνεται από την Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο και με τη στήριξη του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Το σεμινάριο διοργανώνεται μέσα στα πλαίσια των γενικών προτεραιοτήτων και στρατηγικών του Συμβουλίου της Ευρώπης για διασφάλιση, με πρακτικούς τρόπους, των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως και για διαφώτιση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

Δεν θα ήταν δυνατό να μιλήσει κάποιος για πρακτικούς τρόπους διασφάλισης των δικαιωμάτων του παιδιού, χωρίς την ύπαρξη ενός νομικού συστήματος, και γενικότερα ενός συστήματος δικαιοσύνης. Και τούτο γιατί, μόνο μέσα από ένα τέτοιο σύστημα δεσμευτικών κανόνων δικαίου θα μπορούσαν να βρουν την εφαρμογή τους οι διακηρύξεις, οι οποίες άλλως πως θα παρέμεναν στο στάδιο του απλού ευχολογίου.

Διατάξεις για την προστασία του παιδιού, και γενικότερα της νεότητας, προϋπήρχαν του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, γεγονός το οποίο θα πρέπει να αναγνωριστεί, έτσι ώστε να μην επικρατεί η άποψη πως η παιδική ηλικία παρέμενε απροστάτευτη στα χρόνια που προηγήθηκαν της ανακήρυξης της Δημοκρατίας.

Με την ανακήρυξη της Δημοκρατίας, και παρά τις όποιες αντιδημοκρατικές και συντηρητικές συνταγματικές διατάξεις σε σχέση με την οργάνωση της πολιτείας στο πεδίο των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το Σύνταγμα χαρακτηρίζεται από προοδευτικότητα που ανταποκρίνεται στα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα και τις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής. Έτσι, υπάρχουν διατάξεις για το σεβασμό και την προστασία της ανθρώπινης αξίας, για την ισότητα μεταξύ όλων των πολιτών, για το δικαίωμα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του καθενός και τη συμμετοχή του στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή, όπως και για την προστασία του γάμου και, κατ' ανάγκη, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας. Ο συνδυασμός των διατάξεων αυτών συνθέτει το συνταγματικό πλαίσιο της προστασίας της νεότητας.

Αναμφισβήτητα, η υφή των διατάξεων του Συντάγματος κατευθύνει και δεσμεύει τη δράση των κρατικών οργάνων και των τριών εξουσιών. Ο κοινός νομοθέτης οφείλει, με ειδικές ρυθμίσεις, να πραγματοποιεί τη βούληση του συντακτικού νομοθέτη, έτσι ώστε με τη νομοθεσία η νεότητα να προστατεύεται έμμεσα στο πλαίσιο και διά μέσου της οικογένειας, και άμεσα με αυτοτέλεια στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή. Είναι φανερό πως αυτό το θεσμικό πλαίσιο είναι ευρύτατο, όπως θα έπρεπε να είναι, για να καλύπτει κάθε δραστηριότητα που σχετίζεται ή αφορά τους ανήλικους.

Ανατρέχοντας στην προ του Συντάγματος νομοθεσία, διαπιστώνουμε πως από πολύ νωρίς θεσπίστηκε νομοθεσία που ρύθμιζε τα θέματα της κηδεμονίας τόσο του προσώπου, όσο και της περιουσίας ανηλίκων, επιβάλλοντας στον κηδεμόνα την υποχρέωση της συντήρησης και μόρφωσης των ανηλίκων, αλλά και της προστασίας της περιουσίας τους. Οι διατάξεις αυτές συμπληρώθηκαν βέβαια με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κηδεμονία Ανηλίκων, Νόμος 36/1986, που επεξέτεινε τα δικαιώματα και διέυρνε τις

υποχρεώσεις, καταργώντας και τον αντίστοιχο αποικιοκρατικό νόμο, του οποίου η συνέχιση της προστασίας που παρείχε υπερκαλύφθηκε από σύγχρονες διατάξεις.

Σημαντικές ήταν οι πρόνοιες του Κεφ. 178 που απαγόρευε ή περιόριζε σημαντικά την απασχόληση παιδιών και νεαρών προσώπων σε επικίνδυνα επαγγέλματα ή βιομηχανικές επιχειρήσεις, με σκοπό την προστασία της υγείας της νεότητας από τους κινδύνους που συνεπάγεται η απασχόλησή τους στις εργασίες αυτές, ή κατά τη διάρκεια της νύχτας, πρόνοιες που καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν μερικά χρόνια μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας.

Δεν χρειάζεται να γίνει λεπτομερής αναφορά στην προ του Συντάγματος νομοθεσία. Δεν θα μπορούσα όμως να παραγνωρίσω τη σημαντική προστασία στη νεότητα και τις ρυθμίσεις αναφορικά με τη δίωξη των ανηλίκων, που προβλέπονται στον περί Αδικοπραγούντων Νόμο, ο οποίος θεσπίστηκε το 1946. Οι πρόνοιες του Νόμου αυτού εξακολουθούν και σήμερα να ισχύουν, δυστυχώς όμως, και τούτο αποτελεί οπισθοδρόμηση, δεν εφαρμόζονται.

Χωρίς αμφιβολία, το σημαντικότερο νομοθέτημα ήταν ο περί Παιδιών Νόμος, ο οποίος περιλάμβανε λεπτομερείς διατάξεις αναφορικά με τη φροντίδα, την ευημερία και γενικότερα την προστασία των παιδιών. Ο Νόμος αυτός θεσπίστηκε το 1956 και, παρόλο που από τότε έχουν καταβληθεί πολλές προσπάθειες για εκσυγχρονισμό του, ακόμα και με τη μορφή σύνταξης νομοσχεδίων και τη μετάκληση εμπειρογνομώνων σε θέματα προστασίας των παιδιών, εντούτοις εξακολουθεί να αποτελεί τη βασική νομοθεσία για ρύθμιση ουσιαστικών θεμάτων που αφορούν τη φροντίδα, προστασία, και ευημερία της νεότητας.

Μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας και τη δυνατότητα της πολιτείας να θεσπίζει νομοθεσία που να ανταποκρίνεται στα δεδομένα και την ιδιοσυγκρασία του λαού μας, καταγιγιστικές ήταν οι θεσμικές αλλαγές, αφενός μεν λόγω της συνταγματικής προστασίας της νεότητας, αφετέρου δε λόγω των διεθνών συνθηκών που ρυθμίζουν επί μέρους θέματα που την αφορούν. Σημαντικές ήσαν και οι αλλαγές που ακολούθησαν ύστερα από την τροποποίηση του Άρθρου 111 του Συντάγματος και τη νομοθεσία που ακολούθησε για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ γονέων και παιδιών, τη ρύθμιση των περιουσιακών σχέσεων μεταξύ γονέων και παιδιών, όπως και τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ συζύγων.

Ακολούθησε η κύρωση με νόμο σειράς διεθνών συμβάσεων, αλλά και η υιοθέτηση από την ένταξή μας στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια το 2004 του ευρωπαϊκού κεκτημένου, το οποίο έφερε νέες ιδέες στην προσέγγιση του παιδιού, καθιστώντας σήμερα τη Δημοκρατία μας ένα σύγχρονο κράτος, του οποίου το νομικό σύστημα εγγυάται, με τρόπο αποτελεσματικό, την προστασία και ευημερία του παιδιού.

Το σημαντικότερο ίσως σταθμό στην προστασία των ανηλίκων μέσα στο σύστημα δικαιοσύνης για την προστασία των δικαιωμάτων και συμφερόντων τους, όπως και για την προώθηση της ευημερίας τους, αποτέλεσε ο διορισμός το 2002 του Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, θέση που η πολιτεία εμπιστεύτηκε στην κα Λήδα Κουρσουμπά. Αναμφίβολα, ο θεσμός αυτός αποτελεί σήμερα το στήριγμα και την προωθημένη έπαλξη για κατοχύρωση, μέσω ενός συστήματος δεσμευτικών νομικών διατάξεων, όλων εκείνων των μέτρων που είναι αναγκαία σε μια σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία προς όφελος του παιδιού, της ελπίδας του μέλλοντος, όπως συνήθως λέγεται αλλά και στην πραγματικότητα είναι.

Μέσα από τα όσα πολύ περιληπτικά ανέφερα πιο πάνω, προσπάθησα να δείξω ότι ένα σύγχρονο σύστημα δικαιοσύνης, αλλά και η γενικότερη φιλοσοφία σε σχέση με τα δικαιώματα της νεότητας, τοποθετεί επί τέλους το παιδί στη θέση που του αξίζει μέσα στη σύγχρονη κοινωνία και επαναπροσδιορίζει και απαιτεί νέες λύσεις, τόσο από τη θεωρία όσο και από τους εφαρμοστές του δικαίου.

Θα ήθελα, πριν κλείσω, να αναφέρω ότι είμαι υπερήφανος για τη βαθειά και ουσιαστική ευαισθησία και ικανότητα των λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας αναφορικά με την ευθύνη εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γενικότερα, αλλά ξεχωριστά για την ευαισθησία, ζήλο και ιδιαίτερο σεβασμό που επιδεικνύουν στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Εύχομαι κάθε δυνατή επιτυχία στο συνέδριό σας, καλωσορίζω το διακεκριμένο ομιλητή κ. Jean Zermatten και κλείνω με την Αφρικανική παροιμία που προτάσσει η UNICEF, σε σχέση με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού: *«Ο κόσμος δεν μας προσφέρθηκε από τους γονείς μας, μας τον δάνεισαν τα παιδιά μας»*.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

/ΑΣ